

België Massale demonstratie Brussel eindigt met rellen

BRUSSEL. Met naar schatting 100.000 Belgen op straat uit protest tegen de bezuinigingen en hervormingen van het nieuwe kabinet-Michel was Brussel gisteren het toneel van de grootste Belgische vakbondsbetoging in dertig jaar. Aan het einde van de mars raakten groepjes betogers –havenarbeiders en anarchisten– slaags met de politie, waarbij 26 gewonden vielen. De betoging was het startschot van een ‘hete herfst’. Vakbonden eisen dat de pas aangetreden centrum-rechtse regering terugkomt op haar ‘harde beleid dat de armen raakt, maar de rijken met rust laat’.

FOTOS AP

Frans voetbal is een mengelmoes, maar niet naar ieders zin

Voetbal

De Franse trainer Willy Sagnol analyseerde openlijk de voor- en nadelen van zijn Afrikaanse spelers. Was dat racistisch?

Door onze correspondent Peter Vermaas

PARIJS. Willy Sagnol, trainer van de Franse club Girondins de Bordeaux, zegt sorry. Als hij met zijn vermeend racistische uitspraken over „de typische Afrikaanse speler” deze week iemand heeft gekwetst, dan spijt hem dat zeer, zei hij gisteren. Maar daarmee lijkt het door hem opgerakelde debat over het grote aantal Afrikaanse voetballers in de Franse Ligue 1 nog niet voorbij. Wat is er gebeurd?

Afgelopen dinsdag liet de coach van de nummer 4 in de ranglijst zich interviewen door lezers van de regiokrant Sud-Ouest. Op een vraag over de voor Europese clubs altijd onhandig geplande Africa Cup of Nations, waardoor iedere twee jaar midden in het seizoen Afrikaanse internationals weken weg moeten, antwoordde hij dat hij er als trainer van Bordeaux voor zal zorgen dat er „veel minder Afrikaanse spelers bij de club komen” omdat hij „geen zin heeft iedere twee jaar met twaalf mogelijke absenties te zitten”.

Tot zover weinig aan de hand, leek het. Maar hierna waagde Sagnol zich aan een diepere beschouwing over de voor- en nadelen van Afrikaanse spelers. „Het voordeel van wat ik een typische Afrikaan zou noemen: hij is niet duur, meestal klaar voor de strijd en hij is machtig op het veld. Maar voetbal is niet slechts dat, het gaat ook om techniek, intelligentie, discipline”, zei hij. „Je hebt ook noorderlingen nodig, die hebben een goede mentaliteit. Het voetbal is een mengelmoes, net als Frankrijk.”

De invloedrijke organisatie SOS Racisme eiste onmiddellijke actie van de club, de Franse bond en zelfs van de politiek tegen Sagnol wegens de „sme-rige” en „racistische” tegenstelling die hij creëerde tussen het stereotiep beeld van de fysieke Afrikaanse speler tegenover intelligentere spelers uit het noorden. Een andere antiracisme-

organisatie, de Licra, verbrak direct zijn partnerschap met de club.

Maar volgens clubvoorzitter Jean-Louis Triaud is de coach verkeerd begrepen. „Iedereen die Willy Sagnol kent weet dat hij alles behalve racistisch is”, zei hij. Sagnol speelde als verdediger (‘petit Willy’) 58 interlands voor Frankrijk en stond in de WK-finale van 2006. Die selectie was een van de meest multiculturele ooit: op een foto die Libération afdruckte, staat Sagnol in de opstelling van een wedstrijd tegen Bosnië tussen acht zwarte spelers. ‘Voetbal is niet racistisch, maar...’, kopte de krant op de cover.

Een „eenvoudige onhandigheid” noemde de staatssecretaris voor Sport de uitlatingen. Maar dat was het niet, vindt Pape Diouf, de (zwarte) voormalige voorzitter van topclub Olympique de Marseille. Hij verwees in Le Monde naar een eerdere affaire die het Franse voetbal in verlegenheid bracht en die

‘Noorderlingen, die hebben een goede mentaliteit’

Willy Sagnol, Frans voetbaltrainer

nadreunt in Sagnols wens „minder Afrikaanse spelers” op te stellen.

In 2011 lekten opnamen uit van een vergadering bij voetbalbond FFF, waarop serieus besproken wordt of een „quotum” voor Afrikaanse en Arabische voetballers in opleiding ingesteld moet worden. En precies zo had het rechtse blog Boulevard Voltaire de uitspraken van Sagnol ook begrepen: die preeh hem voor het „doorbreken van een taboe” door te pleiten voor een eind aan de „stupidie Afrikanisering van het Franse voetbal” en zo „onze jongeren” een kans te geven.

Sagnol zei gisteren dat zijn opmerkingen slechts verwezen naar de gebrekkige opleiding in Afrika en de „ar-moedige” achtergrond van spelers.

Maar Pape Diouf, een machtig man in het Franse voetbal, laat het er niet bij zitten: hij wil dat spelers met Afrikaanse roots de competitie een hele speeldag boycotten om Sagnols onge-lijk te bewijzen. „Dat zal een bijzonder en leerzaam beeld opleveren.”

Poetin-criticus is dood: ongeluk of moord?

Moskou De bekende Russische acteur Aleksej Devotsjenko is levenloos gevonden in zijn appartement. Over de oorzaak wordt druk gespeculeerd.

Door onze correspondent Steven Derix

MOSKOU. Het wil wel eens gebeuren dat een beroemde acteur dood wordt gevonden. Maar de Russische acteur Aleksej Devotsjenko (49) was niet alleen een gelauwerd toneelspeler, hij was ook een homorechtenactivist en een genadeloze criticus van president Poetin. Dus gaan er stemmen op die zeggen dat Devotsjenko niet is overleden aan een overdosis drank en pillen, maar dat hij werd vermoord.

Vast staat dat hij woensdag levenloos werd aangetroffen in zijn appartement in Moskou. Vast staat ook dat Russische media meteen daarna berichtten dat de autoriteiten rekening hielden met moord. „Er is reden aan te nemen dat de dood van de acteur een

crimineel karakter heeft”, zei een anonieme justitiebron tegen persbureau ITAR-Tass. Sensatiezender Lifenews meldde dat er overal in het appartement bloed was aangetroffen, en dat geen raam meer heel was. „Sporen van een worsteling”, concludeerde een justitiebron.

Gisteren kantelde het beeld. Hoofdrolspeler hierbij was opnieuw Lifenews. De zender heeft nauwe banden met justitie en inlichtingendiensten en wordt ook wel ‘FSB-tv’ genoemd, naar de geheime dienst (vroeger KGB). Lifenews kwam met steeds nieuwe details. Er zou een groot aantal lege flessen zijn aangetroffen, net als de verpakking van een kalmeringsmiddel.

Volgens Lifenews heeft de benevelde Devotsjenko met zijn vuisten de glazen deuren van kasten ingeslagen,

UITSpraak Poetin

‘Pact met nazi’s was oké’

Het beruchte Molotov-Ribbentroppact is gisteren verdedigd door de Russische president Vladimir Poetin op een bijeenkomst met jonge historici in Moskou. Het omstreden niet-aanvalsverdrag tussen de Sovjet-Unie en nazi-Duitsland uit 1939 gaf Duitsland de kans om Polen binnen te vallen. Bovendien kende het pact geheime protocollen waarin de twee landen hun buurlanden onderling min of meer verdeelden. Poetin suggereerde dat met deze westerse interpretatie wordt geprobeerd Rusland de schuld te geven van het begin van de Tweede Wereldoorlog.

en zich daarbij verwond. Door bloedverlies zou hij het bewustzijn hebben verloren en zijn gevallen. De zender bracht ook beelden van bewakingscamera’s, waarop te zien is hoe Devotsjenko twee keer naar de buurtwinkel op de hoek loopt om drank te halen. De tweede keer ging hij de straat op met ontbloot bovenlijf.

Intussen lijkt het er op dat de autoriteiten moord of doodslag uitsluiten. Gisteren meldde - opnieuw - een anonieme justitiebron aan kwaliteitskrant Vedomosti dat er „geen aanwijzingen zijn voor een gewelddadige dood”. Menigeen trekt die lezing in twiifel. „Mijn bronnen zeggen mij dat de ac-teur is vermoord”, schreef collega-acteur Stanislav Sadalski. Collega’s van de in 2009 in de gevangenis omgekomen advocaat Sergej Magnitski eisten

een „transparant en grondig onderzoek” en riepen burgers op hetzelfde te doen via de site van het OM. „We weten hoe het systeem in staat is sporen van een misdrijf te verbergen.”

Aleksej Devotsjenko was een bekroond acteur op het podium, maar ontleende zijn populariteit aan tv-serie Bendes van Sint-Petersburg. Devotsjenko sprak zich openlijk uit tegen de discriminatie van homo’s, en speelde de grote rol in de protestbeweging tegen Poetin rond diens herverkiezing in 2011. In maart ondertekende hij een open brief tegen de bezetting van de Krim.

Onlangs stond hij op de planken met een bewerking van Lermontovs Dode Zielen. Mannen in jurken speelden alle vrouwenrollen. Conservatieve Doemaleden spraken daar schande van.

‘Wat is ondraaglijk lijden? Daar kan alles onder vallen’

Theo Boer beoordeelde vierduizend gevallen van euthanasie. Soms was hij het niet met de goedkeuring eens.

FOTO DAVID VAN DAM

Interview Theo Boer

Ethicus en lid Regionale Toetsingscommissie Euthanasie

„De moderne mens wil de aftakeling niet accepteren.”

Door onze redacteur Frederiek Weeda

HOUTEN. Er waren avonden dat Theo Boer met een knoop in zijn maag naar huis reed. Omdat zijn commissie een euthanasiedossier had goedgekeurd waar hij zelf moeite mee had. Euthanasie die voldeed aan de wettelijke criteria maar die hem als ethicus dwarszat. Een duo-euthanasie bij voorbeeld. Een oudere kankerpatiënte had samen met haar man euthanasie gevraagd en gekregen; hij was al lange tijd afhankelijk van haar omdat hij slecht ter been was. Hij wilde niet alleen verder.

Voor de partner is euthanasie niet bedoeld, vindt Boer. Hij is onlangs, na negen jaar, uit een Regionale Toetsingscommissie Euthanasie gestapt en nu wil hij het publiek wakker schudden. De vijf RTE’s zijn de plek waar artsen elk euthanasiedossier na afloop moeten inleveren, in elke commissie zit één ethicus, één jurist en één medicus. Keuren zij de gang van zaken af, dan gaat het dossier naar de Inspectie voor de Gezondheidszorg én het Openbaar Ministerie. „Dat is voor een arts heel vervelend”. Hij heeft in negen jaar 4.000 dossiers gelezen en beoordeeld. Hij is ook verbonden aan het Lindeboom Instituut, een wetenschappelijk christelijk studiecentrum.

De vraag naar euthanasie wordt steeds groter, zegt Boer, en artsen passen het steeds makkelijker toe. In 2002 werd euthanasie 1.800 keer toegepast en gemeld, in 2013 ruim 4.800 keer terwijl het aantal sterfgevallen (rond 140.000) gelijk bleef. Bovendien verschoof het soort euthanasieaanvragen. „Toen ik begon, bestond ruim 90 procent van de dossiers uit terminale kankerpatiënten die alleen de laatste paar weken de ernstigste pijn wilden vermijden. Dan kan euthanasie inderdaad een ‘goede dood’ zijn. Maar in 2013 be-

stond al éénderde van de dossiers uit ‘overige’ gevallen: onder wie steeds meer ouderen die het leven niet meer zien zitten. Die de dood niet een paar weken vervroegen, maar maanden of zelfs jaren. Die vinden dat ze ondraaglijk lijden.” Steeds vaker, vooral de afgelopen paar jaar, keurde zijn commissie die gevallen van euthanasie goed (hij niet) en hield hij daar gewetenswroeging aan over.

Begrijp hem niet verkeerd: hij vindt euthanasie zinvol voor ernstig zieke patiënten. Boer heeft duizenden dossiers goedgekeurd, uit volle overtuiging. Maar hij vindt wel dat euthanasie een uiterste ingreep moet blijven. „Je vraagt veel van een arts. Hij is niet opgeleid om het leven te beëindigen, integendeel. Waarom houden mensen zelf niet op met eten en drinken als ze willen sterven? Dat is ook een zachte dood, maar één waar je een arts minder bij betreft. Gesteld dat mijn arts me zou helpen om die moeilijke dagen te overbruggen, dan zou ik dat doen.”

Als mensen horen dat hij christen is, zeggen ze volgens Boer vaak: „Oh, geen wonder dat je kritisch bent over euthanasie. Ik zeg dan altijd: ga op mijn argumenten in, in plaats van op mijn achtergrond.” Sommige artsen, vooral huisartsen, die hij spreekt, blijven moeite hebben met euthanasie toepassen. „Ze vinden het zó stressvol dat ze het hooguit één of twee keer per jaar willen doen.”

Boer werd in 2005 gevraagd door oud-minister Sorgdrager, een D66’er, om toe te treden tot de Arnhemse toetsingscommissie. Ze wist dat hij kritisch was over euthanasie maar wilde juist binnen de commissie „eigen tegenspraak organiseren”. Bij euthanasie, voor de goeie orde, sterft de patiënt niet aan zijn ziekte maar aan een zware verdoving (die hem in coma brengt) plus een spierverslapper die de dokter toedient met een spuit of infuus. Volgens de wet moet de patiënt dood willen, weten wat hij vraagt, ‘wilsbekwaam’ zijn, moet er geen uitzicht op behandeling of verlichting zijn en moet hij ‘ondraaglijk lijden’. Een tweede arts moet de aanvraag goedkeuren. Anders is het moord.

Mensen zijn euthanasie gaan beschouwen als een recht, stelt Boer vast. „Ik sprak op een congres een man van 82 die zei: ‘U bent kritisch over euthanasie, u laat mij dus in de kou staan’. Ik zei: ‘Oh, waar lijdt u dan aan?’ Nergens aan, zei de man. ‘Hoezo laat ik u dan in de kou staan? Een zelf verkozen dood ligt binnen handbereik: negen dagen niet eten en drinken. Als iemand zo ‘versterft’, zal geen arts datie weigeren om het ergste leed te verzachten.”

Euthanasie, zegt Boer, „werd aanvankelijk gezien als een zachte dood bij ernstig zieke patiënten, zoals de terminale kankerpatiënt. Dán is het ook volkomen terecht. Maar inmiddels vragen mensen het

TOETSING

Hoe werkt het?

Er zijn vijf regionale toetsingscommissies euthanasie, met elk drie leden: een arts, een ethicus en een jurist. Ze beoordelen alle gevallen van euthanasie. De arts die euthanasie heeft toegepast meldt dit aan de gemeentelijke lijkschouwer. Die stuurt een rapport naar de toetsingscommissie. Als die vindt dat zorgvuldig is gehandeld, wordt de zaak gesloten.

Als de toetsingscommissie negatief oordeelt, meldt ze dat bij het Openbaar Ministerie, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de arts. Daarna kan het OM besluiten om vervolging in te stellen of te seponeren. In 2013 beoordeelden de commissies vijf van de 4.829 dossiers als ‘onzorgvuldig’.

De Inspectie kan na onderzoek besluiten de zaak voor te leggen aan het Medisch Tuchtcollege. In dat geval kan de arts een tuchtmaatregel opgelegd krijgen, bijvoorbeeld een waarschuwing, berisping of beroepsverbod.

in allerhande situaties. Dat komt doordat de moderne mens de aftakeling niet meer wil accepteren. Ze willen hun aftakeling beheersen en hun dood plannen. Er grip op houden. Alsof dat mogelijk is. Ouderdom komt nu eenmaal met gebreken. En wat moeten we met mensen die euthanasie willen omdat ze ‘niet in een verpleeghuis willen belanden’? Dat is misschien begrijpelijk maar voor die behoefte moet je niet aan een arts vragen of hij je leven wil beëindigen.”

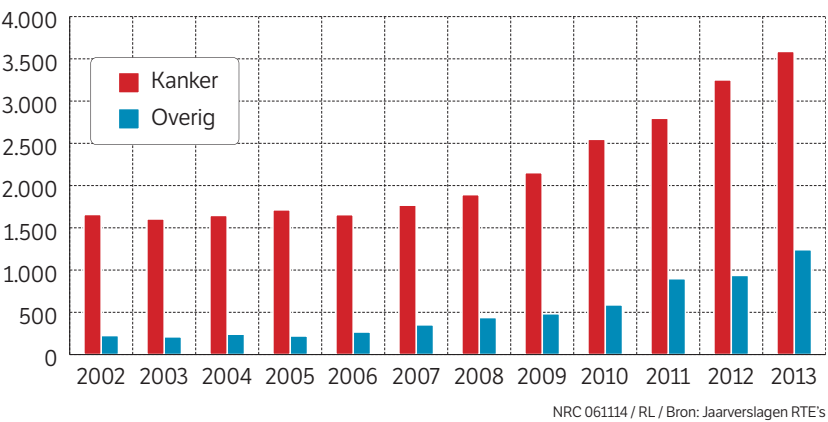
De meeste beslissingen over een dossier nam de toetsingscommissie unaniem: de artsen hebben zorgvuldig gehandeld, niks aan de hand. Als twee leden van de commissie het dossier goedkeuren, dan moet de derde zijn „verlies nemen”. Boer: „Dat is prima. Ik heb nooit bij een goedgekeurd dossier gedacht dat de patiënt niet doodwilde of zo. Ik heb ook wel eens goedkeuring bepleit, toen de anderen de euthanasie onzorgvuldig vonden, bijvoorbeeld omdat er van een bepaalde medicatie net iets te weinig was gebruikt. Je moet bedenken dat het stempel ‘onzorgvuldig’ voor een arts buitengewoon belastend is. Als het gaat om een procedurele fout en iemand ziet dat bij een gesprek gelijk in, is het de vraag of je daar zo’n zwaar oordeel over moet geven.”

Waar Boer last kreeg van zijn geweten, was als hij bij een dossier dacht: moeten we deze euthanasie als samenleving wel willen? Het ligt, zegt hij, aan de euthanasiewet uit 2002. „Alle dossiers die wij goedkeurden, mochten van de wet. Achteraf bezien is een zeer liberale wet gemaakt. De arts, en de tweede arts die erbij wordt gehaald, moet overtuigd zijn dat de patiënt ‘ondraaglijk en uitzichtloos’ lijdt. Maar dat is zo subjectief, daar kan alles onder vallen. In veel andere landen mag euthanasie alleen als het lijden medisch ondraaglijk is geworden.”

Oud-PvdA-senator Brongersma kreeg in 1998 euthanasie op zijn 86ste omdat hij niet meer wilde leven. Hij leed, zei hij, aan het leven. De huisarts die het toepaste, Flip Sutorius, werd veroordeeld door de Hoge Raad voor, ‘hulp bij zelfdoding’, op grond van de toenmalige wetgeving. Op basis van de huidige wet zou Sutorius nooit zijn veroordeeld, zegt Boer. „We kunnen nu regelmatig zulke dossiers goed.”

Euthanasie fors toegenomen

Aantal gemelde euthanasiegevallen per jaar

NRC 061114 / RL / Bron: Jaarverslagen RTE's